

Ministeriële regeling van 16 maart 2012, nr. HDPO/AR-74/12, tot vaststelling van nadere regels voor buitenlandse reizen (Regeling buitenlandse reizen BZ)

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Gelet op artikel 14 van het Reisbesluit buitenland en de artikelen 36, 76 en 121 van het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken;

In overeenstemming met de centrales van verenigingen van ambtenaren bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken;

Besluit:

Paragraaf 1 Algemeen

Artikel 1 Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *het ministerie*: het Ministerie van Buitenlandse Zaken;
- b. *een buitenlandse reis*: een voor rekening van het ministerie komende reis waarvan het reisgedeelte buiten Nederland meer dan beperkt is;
- c. *het RDBZ*: het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken;
- d. *het DBZV 2007*: het Dienst Buitenlandse Zaken Voorzieningsstelsel 2007;
- e. *de Rrlok 2005*: de Rechtspositieregeling lokaal indienstgenomen werknemers 2005;
- f. *het departement*: het in Nederland gevestigde deel van het ministerie;
- g. *een post*: een vertegenwoordiging van het Koninkrijk in het buitenland als bedoeld in artikel 7, tweede lid, van het RDBZ;
- h. *een ambtenaar*: degene die krachtens artikel 5, tweede lid, onderdeel a, van het RDBZ is aangesteld als ambtenaar van de Dienst Buitenlandse Zaken;
- i. *een werknemer*: degene die krachtens artikel 114 van het RDBZ voor werkzaamheden bij een post op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in dienst is genomen;
- k. *een ander*: degene die bij het departement is gedetacheerd overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het RDBZ of aan een post is toegevoegd overeenkomstig artikel 8, derde lid, van het RDBZ;
- l. *de standplaats*: de plaats van vestiging van de post waar betrokkene te werk is gesteld;
- m. *HDPO*: de Hoofddirecteur Personeel en Organisatie van het ministerie;
- l. *FEZ*: de Directeur Financieel Economische Zaken van het ministerie;
- n. *CdP*: het hoofd van de post.

Artikel 2 Categorieën reizen

Voor de toepassing van deze regeling worden de volgende categorieën buitenlandse reizen onderscheiden:

- a. *dienstreizen*: reizen die door de lijnchef zijn opgedragen in verband met het verrichten van werkzaamheden;
- b. *overplaatsingsreizen*: overplaatsingsreizen als bedoeld in artikel 57 van het DBZV 2007;
- c. *opleidingsreizen*: reizen die door de lijnchef of HDPO zijn opgedragen voor het volgen van een met de functie of loopbaan samenhangende opleiding;
- d. *verlofreizen*: twaalfmaandelijke verlofreizen als bedoeld in artikel 24 van het DBZV 2007, reizen voor bedrijfsgeneeskundige begeleiding als bedoeld in artikel 28 van het DBZV 2007, herenigingsreizen van een partner als bedoeld in artikel 46 van het DBZV 2007, gezinsherenigingsreizen als bedoeld in artikel 53 van het DBZV 2007 en door HDPO toegestane recuperatiereizen van degenen die zijn geplaatst in een standplaats met extreme omstandigheden.

Artikel 3 Bevoegd gezag

De budgethouder ten laste van wiens budget de kosten van de buitenlandse reis worden geboekt is voor de toepassing van deze regeling bevoegd gezag, met dien verstande dat FEZ bevoegd gezag is voor de toepassing van artikel 8.

Artikel 4 Hardheidsclausule

Het bevoegd gezag kan in individuele gevallen ten gunste van de betrokkene artikelen van deze regeling buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard gelet op het belang dat betrokkene een snelle, veilige en comfortabele buitenlandse reis kan maken en een redelijke tegemoetkoming ontvangt in kosten die rechtstreeks verband houden met een buitenlandse reis. De Secretaris-Generaal en HDPO kunnen hiertoe ook voor groepen beslissen.

Paragraaf 2 Reisklasse

Artikel 5 Reisklasse

1. Voor een buitenlandse reis waarvan de afstand 500 kilometer of minder bedraagt, wordt een treinticket in eerste klasse verstrekt indien dat gelet op de lokale omstandigheden redelijkerwijs mogelijk is. Voor buitenlandse reizen waarvan de afstand meer bedraagt dan 500 kilometer kan op verzoek van de ambtenaar een treinticket in eerste klasse worden verstrekt, mits daardoor de kosten en duur van de reis niet onevenredig hoger worden.
2. Indien voor een dienstreis of overplaatsingsreis een vliegticket wordt verstrekt, betreft dit een vliegticket in economy class indien de vliegtijd vijf uur of minder bedraagt dan wel indien de vliegreis plaatsvindt binnen één land. In andere gevallen betreft dit een vliegticket in business class.
3. Indien voor een opleidingsreis of verlofreis een vliegticket wordt verstrekt, betreft dit een vliegticket in economy class. In afwijking van de eerste volzin wordt voor:
 - a. een twaalfmaandelijke verlofreis als bedoeld in artikel 24 van het DBZV 2007 van Australië of Nieuw-Zeeland naar Nederland, naar de keuze van de ambtenaar een vliegticket verstrekt in economy class plus of een vergelijkbare klasse dan wel in economy class met de mogelijkheid de vliegreis tussentijds te onderbreken met één overnachting. Ingeval van een overnachting als hiervoor bedoeld ontvangt betrokkene een tegemoetkoming in de logieskosten overeenkomstig bijlage I, behorende bij artikel 3, eerste lid, van de Reisregeling buitenland;
 - b. een reis in het kader van bedrijfsgeneeskundige begeleiding als bedoeld in artikel 28 van het DBZV 2007 een vliegticket in business class verstrekt indien dat naar het oordeel van HDPO om medische redenen wenselijk is;
 - c. een recuperatiereis van een standplaats met zone-indeling 14 of hoger een vliegticket in business class verstrekt indien de vliegtijd meer dan vijf uur bedraagt.
4. Het te verstrekken ticket heeft betrekking op het volgende traject:
 - a. bij een vliegreis: van een luchthaven in of in de directe nabijheid van de standplaats naar een luchthaven in of in de directe nabijheid van de plaats van bestemming met dien verstande dat bij een vliegreis vanuit of naar Nederland een ticket van dan wel naar Schiphol wordt verstrekt.
 - b. bij een treinreis: van een station in of in de directe nabijheid van de standplaats naar een station in of in de directe nabijheid van de plaats van bestemming met dien verstande dat bij een treinreis vanuit of naar Nederland een ticket van dan wel naar Den Haag wordt verstrekt.In afwijking van onderdelen a en b kan op verzoek van betrokkene een ticket van of naar een ander vliegveld respectievelijk station worden verstrekt, mits de totale kosten van de reis daardoor niet hoger worden en een twaalfmaandelijke verlofreis Nederland als bestemming en vertrekpunt houdt.

Artikel 6 Afwijking van de reisklasse op eigen verzoek

Op verzoek van degene die volgens artikel 5 aanspraak heeft op een vliegticket in business class of een treinticket in eerste klasse kan hem een ticket in een lagere klasse worden verstrekt over hetzelfde traject mits aan die keuze voor het Rijk geen meerkosten zijn verbonden. Degene die hiertoe verzoekt maakt geen aanspraak op een compensatie voor de eventuele misgelopen voordelen die een ticket in business class respectievelijk eerste klasse hem zouden hebben geboden.

Artikel 7 Beperving kosten reizen

1. De aanschaf van een ticket geschiedt op de voor het Rijk meest economische wijze waarbij in redelijkheid rekening wordt gehouden met het belang van betrokkene bij een zo veilig, snel en comfortabel mogelijke reis.
2. Tickets voor buitenlandse reizen worden zo tijdig mogelijk aangevraagd en verstrekt. Onder 'zo tijdig mogelijk' wordt voor twaalfmaandelijke verlofreizen als bedoeld in artikel 24 van het DBZV

2007, herenigingsreizen van een partner als bedoeld in artikel 46 van het DBZV 2007 en gezinsherenigingsreizen als bedoeld in artikel 53 van het DBZV 2007 in beginsel verstaan: ten minste 12 weken voor aanvang van de reis.

Paragraaf 3 Extra kosten buitenlandse reizen

Artikel 8 Aanvullende tegemoetkoming kosten dienstreizen of opleidingsreizen

1. Degene die vanuit Nederland veelvuldig of langdurig dienstreizen of opleidingsreizen maakt, komt in aanmerking voor een aanvullende tegemoetkoming in de daaruit voortvloeiende bijzondere kosten.
2. De tegemoetkoming bedraagt bij dienstreizen of opleidingsreizen met een totale duur in een aaneengesloten periode van twaalf maanden van:
 - a. ten minste 40 dagen, de reisdagen inbegrepen: € 330 bruto;
 - b. ten minste 60 dagen, de reisdagen inbegrepen: € 550 bruto;
 - c. ten minste 80 dagen, de reisdagen inbegrepen: € 770 bruto.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt een periode van verlenging van de reis om privé-redenen als bedoeld in artikel 13 niet in beschouwing genomen.

Artikel 9 Bewassingskosten

1. Degene die vanuit Nederland een dienstreis of opleidingsreis maakt met een duur van ten minste zeven dagen, de reisdagen inbegrepen, komt in aanmerking voor vergoeding van de tijdens die reis noodzakelijk gemaakte kosten voor bewassing van kleding van tijdens die reis naar verwachting nog te dragen kleding.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt een periode van verlenging van de reis om privé-redenen als bedoeld in artikel 13 niet in beschouwing genomen.

Artikel 10 Medicijnen

Degene die een buitenlandse reis maakt, komt in aanmerking voor vergoeding van de kosten van vaccinatie en medicijnen die door de Arbodienst zijn voorgeschreven.

Artikel 11 Declaraties

1. Declaratie van de in deze regeling bedoelde kosten geschiedt bij het bevoegd gezag binnen drie maanden na beëindiging van de desbetreffende reis onder overlegging van de door het bevoegd gezag noodzakelijk geachte betaalbewijzen dan wel gespecificeerde betaalbewijzen.
2. Declaratie van de in artikel 8 bedoelde tegemoetkoming geschiedt bij het bevoegd gezag binnen drie maanden na het verstrijken van de door de betrokkene gekozen periode van twaalf maanden.

Paragraaf 4 Extra reisdagen

Artikel 12 Extra reisdagen in het belang van de dienst

1. Degene die een dienstreis of opleidingsreis maakt, kan ter acclimatisering, indien dit naar het oordeel van het bevoegd gezag noodzakelijk is, maximaal 24 uur eerder op de plaats van bestemming aankomen dan gelet op de aanvang van de te verrichten werkzaamheden of te volgen opleiding noodzakelijk is.
2. Indien bij een dienstreis of opleidingsreis een reisalternatief tot een aanzienlijke financiële besparing leidt voor de dienst, wordt een eventuele verlenging van de reis aangemerkt als zijnde in het belang van de dienst. Voorwaarde is dat betrokkene voorafgaand hiermee instemt en gedurende de periode van verlenging werkzaamheden verricht ten behoeve van de dienst dan wel verlof opneemt voor zover hij gedurende de periode van verlenging arbeid behoort te verrichten.
3. Indien een situatie als genoemd in het eerste of tweede lid van toepassing is, worden de extra logies- en overige verblijfkosten vergoed overeenkomstig de van toepassing zijnde regelgeving voor buitenlandse reizen.

Artikel 13 Extra reisdagen om privé-redenen

1. Degene die een dienstreis of opleidingsreis maakt, kan voorafgaand aan dan wel volgend op de periode dat die reis vanwege de aanvang en het einde van de te verrichten werkzaamheden of te volgen opleiding noodzakelijk is, om privé-redenen de reis op de plaats van bestemming verlengen, mits het bevoegd gezag voorafgaand aan de betreffende reis daaraan goedkeuring verleent.
2. De in het eerste lid genoemde verlenging bedraagt maximaal 72 uur.
3. Een cumulatie van de in artikel 12, eerste lid, genoemde 24 uur ter acclimatisering met de in het eerste lid van dit artikel genoemde mogelijkheid om voorafgaand de dienstreis of opleidingsreis te verlengen om privé-redenen, is niet mogelijk.
4. Alle meerkosten die voor de dienst voortvloeien uit een verlenging om privé-redenen komen voor rekening van betrokkene. Daaronder worden in ieder geval verstaan de hogere ticketkosten en de extra kosten voor een eventuele reisverzekering.
5. Over de periode van verlenging om privé-redenen geniet betrokkene geen vergoeding voor logies- of andere verblijfkosten en dient hij verlof op te nemen voor zover hij gedurende de periode van verlenging arbeid behoort te verrichten.
6. Eventuele besparingen die het gevolg kunnen zijn van een verlenging van de reis om privé-redenen komen ten goede aan de dienst.

Paragraaf 5 Slotbepalingen

Artikel 14 Inwerkingtreding en overgangsbepalingen

1. De Regeling buitenlandse dienstreizen BZ wordt ingetrokken.
2. Deze regeling treedt in werking op de tweede dag na de dag van bekendstelling met dien verstande dat voor een verlofreis die vóór 1 september 2012 aanvangt op verzoek van betrokkene een vliegticket in business class wordt verstrekt indien betrokkene tot de datum van inwerkingtreding van deze regeling voor een dergelijke reis voor een vliegticket in business class in aanmerking kwam.
3. Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling buitenlandse reizen BZ.

Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag, 16 maart 2012

*De Minister van Buitenlandse Zaken,
namens deze:
de Secretaris-Generaal,
E. Kronenburg.*

TOELICHTING

Algemeen

Buitenlandse reizen zijn essentieel voor het functioneren van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (hierna: het ministerie).

Het ministerie heeft hiervoor een reisbeleid nodig dat marktconform is, uitlegbaar, betaalbaar, duurzaam en administratief zo eenvoudig mogelijk is. Het ministerie moet zich daarbij opstellen als goed en verantwoordelijk werkgever. Dat betekent dat rekening wordt gehouden met aspecten van gezondheid en productiviteit bij het inrichten van het reisbeleid. De overheid heeft zich verbonden aan een duurzame bedrijfsvoering. In relatie tot het reizen leidt dit tot keuzes om reizen te beperken tot het noodzakelijke, het gebruik van het openbaar vervoer te bevorderen en het toepassen van klimaatcompensatie.

Op dit moment gelden er voor departementsambtenaren, uitgezonden ambtenaren en lokale werknemers onderling verschillende reisregels die zijn opgenomen in verschillende rechtspositieregelingen. In de praktijk zijn die onderlinge verschillen niet langer verklaarbaar en te rechtvaardigen. Zo reist een uitgezonden ambtenaar die per vliegtuig een dienstreis maakt naar een naburig land business class, ook al duurt die vliegreis minder dan vijf uur, terwijl de lokale werknemer die hem op die reis vergezelt economy class moet reizen indien de vliegduur minder dan vijf uur is. Of de situatie waarin een uitgezonden ambtenaar en een lokale werknemer beiden voor een verplichte opleiding naar Nederland vliegen. In dat geval vliegt de lokale werknemer business class als de vliegreis vijf uur of meer duurt terwijl de uitgezonden ambtenaar economy class vliegt, ongeacht de vliegduur.

Het totale budget voor buitenlandse reizen van het ministerie bedraagt circa € 15 miljoen op jaarbasis (exclusief verblijfkosten) waarvan € 6,5 miljoen voor rekening komt van het departement en € 8,5 miljoen van de posten. Deze cijfers zijn inclusief € 3,5 miljoen uitgaven voor twaalfmaandelijkse verlofreizen van uitgezonden personeelsleden en hun gezinsleden.

Gelet op de financiële taakstellingen is het noodzakelijk dit budget te verlagen. Dat kan niet alleen worden opgevangen door minder te reizen en besparingen te realiseren door verbetering van het travelmanagement.

Dit heeft geleid tot vernieuwing van het reisbeleid dat bij voorliggend besluit wordt geformaliseerd. Bij de vormgeving van het reisbeleid is gekozen voor een evenwicht tussen versoberingen en besparingen en redelijk geacht comfort. Er is overleg geweest met de bedrijfsarts en vanuit ARBO oogpunt is er geen beletsel om het reisbeleid in te richten op de in deze regeling bepaalde wijze.

Uniformering van het reisbeleid wordt met name gerealiseerd door de reisklasse uit de diverse verschillende regelingen te halen en overzichtelijk op te nemen in voorliggend voorschrift. Omdat hierin tevens bepalingen uit de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ worden overgenomen, wordt die laatste regeling ingetrokken.

De benodigde besparingen worden met name gerealiseerd doordat de twaalfmaandelijkse verlofreizen van uitgezonden ambtenaren en hun op de post verblijvende gezinsleden voortaan altijd in economy class gevlogen zullen worden. Dit levert naar verwachting een besparing op van circa € 1,15 miljoen per jaar. In het kader van de versoberingen op de bedrijfsvoering van het ministerie, wordt daarnaast gerekend op een bezuiniging van € 0,9 miljoen door verbetering van het travelmanagement in de vorm van professionele begeleiding, advies en toezicht gericht op efficiënter gebruik door de lijnchefs van hun reisbudget door slimmer, vroeger en minder flexibel tickets te boeken. Deze besparing is exclusief toekomstige besparingen als gevolg van het minder reizen vanwege een krimp van het aantal medewerkers als gevolg van de heroverwegingen.

Hoofdpijnen van het nieuwe reisbeleid zijn:

1. Er zijn uniforme regels voor de reizen van alle in Nederland en het buitenland voor het ministerie werkzame ambtenaren, lokale werknemers en gedetacheerden. Deze regels zullen zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing zijn op attachés. Die uniforme regels worden opgenomen in de voorliggende nieuwe Regeling buitenlandse reizen BZ. Voorts worden het DBZV 2007 en de Rrlok 2005 bij een separaat wijzigingsbesluit herzien.
2. Er worden voor de toepassing van deze regeling vier categorieën buitenlandse reizen onderscheiden: dienst-, overplaatsings-, opleidings- en verlofreizen.
3. Voor buitenlandse reizen vanuit of naar Nederland over een afstand van 500 kilometer of minder, wordt een treinticket in eerste klasse verstrekt. Dit geldt ook voor andere buitenlandse reizen voor zover dat gelet op de lokale omstandigheden redelijkerwijs mogelijk is.
4. Buitenlandse dienstreizen en overplaatsingsreizen ondernomen vanuit het departement dan wel de posten met een vliegtijd tot en met 5 uur worden in economy class gevlogen. Bij een vliegtijd van meer dan vijf uur geldt business class. Maar binnen een land wordt ongeacht de vliegduur

- economy class gevlogen behoudens uitzonderingen vanwege bijzondere lokale omstandigheden.
- Opleidingsreizen worden in economy class gevlogen.
 - Verlofreizen worden in economy class gevlogen. Maar voor de twaalfmaandelijke verlofreizen vanuit Australië en Nieuw-Zeeland naar Nederland kan betrokkene gelet op de zeer lange vliegtijd kiezen tussen economy class plus (of vergelijkbare klasse) dan wel economy class en één van rijkswege betaalde overnachting op een tussenstop op het reistraject. En voor recuperatireizen vanuit standplaatsen met zone-indeling 14 en 15 (momenteel zijn dat Bagdad, Islamabad, Kaboel en Sana'a) kan bij een vliegtijd van meer dan 5 uur business class worden gevlogen gelet op de frequentie van de reizen en de zeer zware omstandigheden op deze standplaatsen. En bij verlof om medische redenen mag ongeacht de vliegtijd in business class gevlogen worden in gevallen waarin HDPO dat om medische redenen wenselijk acht.
 - Indien een medewerker die aanspraak heeft op een business class vliegticket of eerste klas treinticket zélf de voorkeur geeft aan een ticket in een lagere klasse, is dat mogelijk.
 - Een vliegticket wordt ongeacht vliegklasse aangeboden op de voor het Rijk meest economische wijze waarbij in redelijkheid rekening wordt gehouden met het belang van betrokkene bij een zo veilig, snel en comfortabel mogelijke reis.
 - Dienstreizen en opleidingsreizen mogen om privé-redenen op de plaats van bestemming met maximaal 72 uur worden verlengd na goedkeuring vooraf door het bevoegd gezag waarbij alle meerkosten voor rekening van betrokkene zijn.
 - Bevoegd gezag in de zin van deze regeling is de budgethouder ten laste van wiens budget de reizen verblijfkosten van de reis worden geboekt.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Deze regeling is van toepassing op departementsambtenaren, uitgezonden ambtenaren en lokale werknemers in dienst van het ministerie. Alsmede op degenen die bij het departement zijn gedetacheerd of aan een post zijn toegevoegd. Deze regeling is van overeenkomstige toepassing op de op de posten werkzame attachés en hun lokale werknemers.

Artikel 2

In artikel 2 zijn voor de toepassing van deze regeling vier categorieën onderscheiden van voor rekening van het ministerie komende reizen waarvan het reisgedeelte buiten Nederland meer dan beperkt is.

Die zijn allereerst dienstreizen. Daaronder worden verstaan door de lijnchef in verband met het verrichten van werkzaamheden opgedragen buitenlandse reizen. Dit betreft dus zowel reizen van Nederland naar het buitenland, reizen vanuit het buitenland naar Nederland als reizen die geheel in het buitenland plaatsvinden.

De tweede categorie betreft de overplaatsingsreizen van uitgezonden ambtenaren en hun meeverhuizende gezinsleden.

De derde categorie betreft opleidingsreizen. Daaronder worden verstaan reizen die worden gemaakt voor het volgen van een functie- of loopbaangerichte opleiding of cursus, zoals een consulaire cursus georganiseerd door DCM of een financiële cursus georganiseerd door FEZ. Het gaat hier om voor de deelnemers (nagenoeg) uitsluitend op kennisverwerving gerichte bijeenkomsten. Reizen die worden gemaakt voor het volgen van een conferentie, zoals de ambassadeursconferentie, zijn dienstreizen. Van een conferentie is sprake bij een voor de deelnemers primair op overleg en eventueel secundair op kennisverwerving en kennisoverdracht gerichte bijeenkomst.

Ten slotte is er de categorie verlofreizen. Daaronder vallen niet alleen de twaalfmaandelijke verlofreizen, de herenigingsreizen partner en de gezinsherenigingsreizen, maar ook de reizen voor bedrijfsge-neeskundige begeleiding en de door HDPO toegestane recuperatireizen voor degenen die woonachtig zijn in een standplaats met extreme hardship.

Deze indeling is met name van belang voor de bepaling van de reisklasse (artikel 5). Maar ook voor onder meer de forfaitaire tegemoetkoming in bijzondere kosten (artikel 8) en de vergoeding van bewassingskosten (artikel 9).

Artikel 3

In de huidige regelgeving is de bevoegdheid om te beslissen over onder meer de keuze van een vliegticket, de verlenging van een dienstreis vanwege privé-redenen en de afhandeling van verzoeken van de reiziger om gemaakte kosten te vergoeden vaak niet toegekend aan degene ten laste van wiens budget de reis wordt gemaakt hetgeen in de praktijk aanleiding kan geven tot onbegrip en discussie. Zo is thans is voor dienstreizen vanuit het departement FEZ het bevoegd gezag terwijl de directeurs budgetverantwoordelijk zijn. En is voor opleidingsreizen naar Nederland van uitgezonden ambtenaren

HDPO bevoegd gezag ook als een andere directeur de cursus organiseert en budgethouder is.

In artikel 3 is de bevoegdheid om deze regeling toe te passen belegd bij degene die voor de desbetreffende reis budgethouder is zodat de beslis- en budgetverantwoordelijkheid voor een buitenlandse reis voortaan bij dezelfde persoon zijn belegd. De budgethouder is immers als eindverantwoordelijke het beste in staat om alle feiten en omstandigheden van de te ondernemen reis te beoordelen en een goed besluit te nemen.

De Travelmanager van de Directie Huisvesting en Facilitaire Zaken en FEZ/TR/RD adviseren de budgethouders over een goede toepassing van deze regeling (en het Reisbesluit buitenland en de Reisregeling buitenland die voor alle rijksambtenaren gelden). De Travelmanager heeft onder meer als taak het ondersteunen en adviseren van reizigers en budgethouders in het beter, slimmer en zuiniger reizen. De Travelmanager levert hiervoor ook managementinformatie aan zodat achteraf getoetst kan worden of de gemaakte reizen en verstrekte tickets passen binnen de kaders van deze regeling. Mocht dat niet zo zijn dan kan de budgethouder daarop achteraf door de departementsleiding worden aangesproken. Ook ISB kan bij het uitvoeren van de organisatiedoorlichting dit aspect meenemen en daarover rapporteren.

Op deze bevoegdhedentoekenning is één uitzondering: directeur FEZ blijft bevoegd te beslissen op aanvragen voor een aanvullende tegemoetkoming van departementsambtenaren die in een jaar gedurende 40 dagen of meer dienstreizen of opleidingsreizen hebben gemaakt (artikel 8 van voorliggende regeling). Dit vanwege het feit dat door directeur FEZ het makkelijkst in beeld gebracht kan worden gedurende hoeveel dagen een departementsambtenaar in een jaar dienst- en opleidingsreizen heeft gemaakt.

Artikel 4

Artikel 4 bevat een hardheidsclausule. De praktijk met betrekking tot reizen is zeer divers en het is niet mogelijk op voorhand met alle mogelijke bijzondere situaties rekening te houden. Daarom is de mogelijkheid opgenomen dat het bevoegd gezag als bedoeld in artikel 3 bepalingen van deze regeling in een individueel geval buiten toepassing kan plaatsen of anderszins af kan wijken van deze regeling indien zich een zeer bijzondere situatie voordoet waarmee bij de vaststelling van deze regeling geen rekening kon worden gehouden en strikte toepassing van deze regeling zou leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard. De Secretaris-Generaal en HDPO kunnen hiertoe voor groepen van gevallen besluiten.

Artikel 5

In artikel 5 is de van toepassing zijnde reisklasse geregeld.

Voor buitenlandse reizen van of naar Nederland waarvan de afstand zich beperkt tot maximaal 500 kilometer wordt, conform de motie Duyvendak, een treinticket verstrekt. In dat geval mag eerste klasse worden gereisd. Dit reeds geldende uitgangspunt wordt voortaan ook gehanteerd bij reizen die geheel in het buitenland worden gemaakt. Uiteraard alleen voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is. Dat wil zeggen indien voor het reistrajec een goede en betrouwbare treinverbinding bestaat waarvan veilig en comfortabel gebruik kan worden gemaakt. Op verzoek van de ambtenaar kan een buitenlandse reis waarvan de afstand meer bedraagt dan 500 kilometer ook per trein worden afgelegd in plaats van per vliegtuig. Voorwaarde is wel dat door de kosten en duur van de treinreis niet onevenredig hoger zijn dan van een vliegreis over hetzelfde trajec.

Voor buitenlandse reizen waarvan de afstand meer bedraagt dan 500 kilometer en voor kortere reizen waarvoor redelijkerwijs geen gebruik kan worden gemaakt van een treinverbinding wordt in de regel een vliegticket verstrekt.

Voor het maken van dienst- en overplaatsingsreizen is dat een vliegticket in economy class indien de vliegtijd vijf uur of minder bedraagt. Voor het bepalen van de grens van vijf uur wordt de eventuele overstap- of wachttijd niet meegenomen. Het betreft dus de totale feitelijke vliegtijd zoals bij de aanschaf van het vliegticket opgegeven door de luchtvaartmaatschappij. Ook voor alle vlieguren binnen één en hetzelfde land wordt, ongeacht de vliegtijd, een vliegticket in economy class verstrekt. Slechts vanwege bijzondere lokale omstandigheden kan hiervan door het bevoegd gezag in individuele gevallen (en de Secretaris-Generaal en HDPO voor groepen) worden afgeweken op basis van de hardheidsclausule in artikel 4.

Voor alle overige dienst- en overplaatsingsreizen geldt dat een vliegticket in business class wordt verstrekt.

Voor alle opleidings- en verlofreizen wordt een vliegticket in economy class verstrekt. Voor de twaalfmaandelijke verlofreizen betekent dit een verlaging van de bestaande reisklasse die volgens de

huidige regeling business class is bij verlofreizen van buiten Europa. In het kader van de bezuinigingen is besloten de reisklasse van de twaalfmaandelijke verlofreis te verlagen naar economy class. Om die teruggang in reisklasse bij extreem lange vlieguren te verzachten, is bepaald dat de ambtenaar die is geplaatst in Australië of Nieuw-Zeeland er voor kan kiezen de twaalfmaandelijke verlofreis in economy class plus of vergelijkbare klasse te vliegen dan wel in economy class met de mogelijkheid om de reis tussentijds te onderbreken met één overnachting. Voor de kosten die de ambtenaar voor die overnachting maakt krijgt hij dan de logieskosten vergoed op basis van de tarieflijst logies- en overige kosten in bijlage I van de Reisregeling buitenland.

Voor een reis in het kader van bedrijfsgeneeskundige begeleiding wordt in beginsel een vliegticket in economy class verstrekt, tenzij HDPO beslist dat het om medische redenen gewenst is dat voor die reis een business class ticket wordt verstrekt. Uiteraard zal HDPO zich daarbij laten adviseren door de bedrijfsarts of een andere arts.

Voor standplaatsen met extreme hardship met zone-indeling 14 of 15 waarvoor door HDPO een intensief recuperatieschema is vastgesteld, geldt dat voor de te ondernemen recuperatiereis conform het huidige beleid een business class ticket wordt verstrekt indien de vliegtijd meer dan vijf uur bedraagt. Voor alle recuperatiereizen van standplaatsen met een lagere zone-indeling dan 14 wordt een economy class vliegticket verstrekt.

Een vliegticket dat in het kader van deze regeling wordt verstrekt, heeft betrekking op het traject van de luchthaven die in of in de directe omgeving van de standplaats ligt, naar de luchthaven in of in de directe nabijheid van de plaats van bestemming. Als de vliegreis begint in Nederland of de bestemming Nederland is, wordt er een ticket verstrekt voor het reistraject vanuit dan wel naar Schiphol. Op verzoek van de ambtenaar kan ook voor een andere luchthaven worden gekozen mits de totale kosten van het alternatieve ticket vermeerderd met de reiskosten vanaf of naar bedoelde luchthaven niet hoger zijn dan de kosten bij reizen vanaf of naar de dichtstbijzijnde luchthaven. Zo kan het voor sommige vluchten tussen Nederland en Afrika voor de ambtenaar gunstiger zijn om niet vanuit Schiphol te vertrekken of naar Schiphol te vliegen maar vanuit een luchthaven in Brussel omdat die vlucht dan zonder onderbreking of op een voor de ambtenaar veel gunstiger tijdstip kan plaatsvinden. Voor het traject tussen Den Haag en Brussel kan dan zondig een treinticket in eerste klasse worden verstrekt. Bij een jaarlijkse verlofreis dient daarbij wel vast te staan dat de ambtenaar daadwerkelijk naar en vanuit Nederland reist. Anders bestaat namelijk het risico dat de Belastingdienst het zakelijk aspect van deze verlofreis onvoldoende acht waardoor over het ticket belasting moet worden afgedragen (die bij de ambtenaar in rekening gebracht wordt). Een gelijkkluidende bepaling is opgenomen voor een te ondernemen treinreis.

Artikel 6

In sommige gevallen kan het voor de ambtenaar gunstiger zijn geen gebruik te maken van de van toepassing zijnde hoge reisklasse maar van een lagere reisklasse. Bijvoorbeeld als bij een vliegreis de business class in het toestel is volgeboekt en de ambtenaar daardoor op een voor hem zeer ongunstig ander tijdstip zou moeten reizen, terwijl hij wel met dezelfde voor hem gunstige vlucht mee kan maar dan in economy class plus of economy class.

In de huidige regelgeving kan die ambtenaar niet afzien van de klasse die voor de reis geldt. Artikel 6 maakt dat thans wel mogelijk. Daarbij is ter beperking van de beheerslasten bepaald dat de ambtenaar die van zijn hogere reisklasse afziet, geen aanspraak kan maken op de eventuele voordelen die hij in dat geval ook mist als hij van die hogere reisklasse afziet, zoals toegang tot de business class lounge of vervoer van meer bagage.

Waar bij de toepassing van dit artikel uiteraard uitdrukkelijk voor gewaakt zal worden is dat de ambtenaar onder druk van zijn lijnchef of zijn collega reizigers kiest voor een lagere reisklasse.

Artikel 7

Het DBZV 2007 kent in artikel 89 de algemene verplichting voor de ambtenaar om de kosten die hij maakt en waarvoor hij een vergoeding krijgt, voor het Rijk zoveel mogelijk te beperken. In lijn daarmee en ter formalisering van vaststaand beleid is in artikel 7 van deze regeling bepaald dat de aanschaf van een ticket geschiedt op de voor het Rijk meest economische wijze waarbij in redelijkheid rekening wordt gehouden met het belang van betrokkene bij een zo veilig, snel en comfortabel mogelijke reis. Er zal dus altijd een afweging moeten worden gemaakt tussen de mogelijkheden om de reiskosten te minimaliseren en de belangen van de reiziger. Dit betekent onder meer het volgende.

Er zal allereerst worden gezien met welke maatschappij en op welk tijdstip de heen- en terugreis het goedkoopst gemaakt kunnen worden. Waarbij uiteraard alleen prijzen vergeleken worden van maatschappijen die bekend zijn vanwege veilig en comfortabel vervoer en een betrouwbare dienstregeling. Daarbij wordt ook in ogenschouw genomen welke besparingen gerealiseerd kunnen worden

met een overstap op een ander vliegtuig of andere trein.

Vervolgens wordt in beeld gebracht of met een wat duurdere optie de reis voor de reiziger sneller en comfortabeler zal zijn (bijvoorbeeld doordat rechtstreeks gevlogen zal kunnen worden). Mocht dat het geval zijn dan zal ten slotte een zorgvuldige afweging moeten worden gemaakt tussen het belang bij lage kosten en het belang van een snelle en comfortabele reis.

Deze bepaling ziet er ook op toe dat in beginsel geen tickets met flexibele vertrektijden worden aangeschaft maar met een vaste vertrektijden omdat dit voor het Rijk veel voordeliger is. Dit zal slechts anders zijn indien het vanwege dienstbelang gewenst is dat zonder meerkosten de vertrektijden van de reis gewijzigd kunnen worden.

Voorts bepaalt dit artikel dat tickets zo tijdig mogelijk worden aangeschaft. Tickets zijn namelijk in de regel goedkoper als ze tijdig worden aangeschaft.

Voor alle te ondernemen twaalfmaandelijke verlofreizen, herenigingsreizen van een partner en gezinsherenigingsreizen geldt in dit kader dat onder 'tijdig' in beginsel wordt verstaan: ten minste 12 weken voor de ingangsdatum van de te ondernemen reis. Tickets voor die reizen die zonder goede reden niet tijdig worden aangevraagd, worden in beginsel niet verstrekt voor het tijdstip waarop de reis oorspronkelijk is gepland. Tenzij duidelijk is dat die te late aanvraag niet leidt tot hogere ticketkosten zullen in dat geval alternatieve tickets worden verstrekt waarbij de ingangsdatum niet eerder zal zijn dan 12 weken nadat het ticket is aangevraagd. Mocht daardoor niet meer aan alle voorwaarden voor de te ondernemen reis worden voldaan, bijvoorbeeld doordat de termijn waarbinnen de reis moet zijn gemaakt dan wordt overschreden, dan vervalt de aanspraak op het ticket. Eventueel zou toch een ticket voor de oorspronkelijk geplande reis kunnen worden verleend mits de ambtenaar bereid is zelf de geschatte meerkosten als gevolg van de zonder goede reden te laat gedane ticketaanvraag te dragen. Voor andere reizen moet ernaar gestreefd worden de tickets te minste vier weken van te voren aan te vragen. Vorenstaande handelwijze bij niet tijdig aanvragen van tickets kan in dat geval overeenkomstig worden toegepast.

De verantwoordelijke budgethouder ziet toe op correcte toepassing van dit artikel.

Artikel 8

Artikel 2 van de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ geeft departementsambtenaren die ten minste 40 dagen per jaar buitenlandse reizen maken aanspraak op een eenmalige aanvullende tegemoetkoming in de daaruit voortvloeiende bijzondere kosten. Die aanspraak is overgenomen in artikel 8 van voorliggende regeling.

Wanneer een departementsambtenaar in een periode van 12 maanden in totaal 40 dagen of meer, maar nog geen 60 dagen, één- of meerdaagse dienst- of opleidingsreizen naar het buitenland heeft gemaakt, de reisdagen inbegrepen, ontvangt hij een bruto vergoeding van € 330. Heeft men in een periode van 12 maanden in totaal 60 dagen één- of meerdaagse dienst- of opleidingsreizen gemaakt, de reisdagen inbegrepen, dan ontvangt men € 550 bruto. Deze faciliteit is ten opzichte van de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ uitgebreid met een extra categorie van ten minste 80 reisdagen. Daardoor geldt de tegemoetkoming van € 550 bruto thans indien in totaal 60 of meer reisdagen zijn gemaakt, maar minder dan 80. De toegevoegde categorie zorgt er voor dat als een departementsambtenaar in een periode van 12 maanden in totaal 80 of meer reisdagen heeft gemaakt, de reisdagen inbegrepen, hij een tegemoetkoming ontvangt van € 770 bruto. Uitbreiding van die faciliteit vindt plaats op verzoek van de vakbonden.

Onder reisdagen wordt verstaan de periode beginnend met de dag van vertrek uit Nederland en eindigend met de dag van aankomst in Nederland. In aanmerking komen uitsluitend die dagen, inclusief de reisdagen, waarop in het belang van de dienst de betreffende reis werd gemaakt. Dit betekent dat de in artikel 12 bedoelde extra reisdagen vanwege dienstbelang meegeteld worden, maar niet de in artikel 13 bedoelde extra reisdagen om privé-redenen.

Deze forfaitaire vergoedingen dienen ter (gedeeltelijke) dekking van niet-declarabele kosten. Zoals slijtage van bagage, oppaskosten voor kinderen, pensionkosten voor een huisdier of het tijdens de dienstreis laten verrichten van noodzakelijk onderhoud aan huis of tuin dat men gewoonlijk zelf doet. De periode van 12 maanden waarop de declaratie betrekking heeft, kan door betrokkene zelf worden gekozen en kan ook op gedeelten van kalendermaanden betrekking hebben.

De bedragen komen ten laste van het reisbudget algemene leiding.

Uitgezonden ambtenaren kunnen deze kosten uit hun buitenlandvergoeding bekostigen.

Artikel 9

Artikel 9 biedt degene die vanuit Nederland een dienstreis of opleidingsreis maakt met een duur van ten minste zeven dagen, de reisdagen inbegrepen, de mogelijkheid tot declaratie van de tijdens de reis noodzakelijk gemaakte kosten voor bewassing van tijdens die reis naar verwachting nog te dragen kleding. Deze regeling was tot op heden opgenomen in artikel 3 van de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ.

De voorziening is bedoeld om te voorkomen dat betrokkene zich bij langere dienstreizen genoodzaakt ziet om heel veel kleding mee te nemen.

In aanmerking komen slechts die dagen, inclusief de reisdagen, waarop in het belang van de dienst de betreffende reis werd gemaakt. Dit betekent dat de in artikel 12 genoemde extra reisdagen vanwege dienstbelang meegeteld worden, maar niet de in artikel 13 genoemde extra reisdagen om privé-redenen.

De ambtenaar zal met een betalingsbewijs moeten aantonen dat bewassingskosten zijn gemaakt. Indien bij het bevoegd gezag twijfels bestaan aan de noodzaak van de gemaakte kosten – bijvoorbeeld indien vlak voor de terugreis hoge kosten zijn gemaakt – zal betrokkene desgevraagd een zodanig gespecificeerd betalingsbewijs moeten overleggen dat getoetst kan worden welke kleding op welk moment gereinigd is.

Uitgezonden ambtenaren kunnen deze kosten uit hun buitenlandvergoeding bekostigen. Een chef de poste kan ten aanzien van lokale werknemers naar analogie handelen.

Artikel 10

Artikel 10 bepaalt dat een ieder die een buitenlandse reis maakt in aanmerking komt van vergoeding van kosten van vaccinatie en door de Arbodienst (van het departement of de post) voorgeschreven medicijnen. Een vergoeding voor geneesmiddelen die onderdeel uit maken van een ieders huisapotheek – zoals muggenlotion – komen niet meer voor vergoeding in aanmerking.

Artikel 11

Declaratie geschiedt bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan bij die declaratie bewijsstukken verlangen.

Declaratie moet plaatsvinden binnen drie maanden na beëindiging van de desbetreffende reis. Voor artikel 8 geldt dat declaratie moet plaatsvinden binnen drie maanden na het verstrijken van de door de betrokkene gekozen periode van twaalf maanden. Hiermee wordt aangesloten bij de declaratietermijn van drie maanden in artikel 16 van het Reisbesluit buitenland. Indien de termijn van drie maanden wordt overschreden, vindt geen vergoeding plaats, tenzij sprake is van een zodanige bijzondere situatie (zoals zeer ernstige ziekte) dat het overschrijden van deze termijn aan betrokkene niet kan worden verweten en toepassing van de hardheidsclausule in artikel 4 in de rede ligt.

In de huidige regelgeving is FEZ bevoegd om reisdeclaraties van dienstreizen ondernomen vanuit Nederland te beoordelen en af te handelen. Afhandeling geschiedt door middel van een geautomatiseerd systeem (RDS). In voorliggende regeling is niet langer FEZ bevoegd gezag voor hogerbedoelde reizen maar de budgethouder. De budgethouder controleert de reisdeclaratie en keurt die vervolgens goed. Vanuit praktische overwegingen is er voor gekozen de administratieve afhandeling van de reisdeclaratie en de betaalbaarstelling van de gedeclareerde kosten na goedkeuring van de budgethouder bij FEZ te laten.

Artikel 12

De in artikel 6 van de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ opgenomen bepalingen inzake het in het belang van de dienst verlengen van een buitenlandse dienstreis zijn ongewijzigd overgenomen in artikel 12 van de voorliggende regeling.

Voor zover dat noodzakelijk is ter gewenning aan een afwijkend(e) klimaat, cultuur of taal of tot herstel van een vermoeiende heenreis, kan een periode van maximaal 24 uur voor acclimatisering op de plaats van bestemming van een dienst- of opleidingsreis worden toegestaan. Het is aan het oordeel van het bevoegd gezag of dit aan de orde is.

Voor het berekenen van de periode van 24 uur die hiervoor in aanmerking komt, wordt voorafgaande aan de dienstreis of opleidingsreis bepaald op welk moment de medewerker feitelijk de werkzaamheden respectievelijk de opleiding op de plaats van bestemming moet aanvangen.

Een reisalternatief dat leidt tot een langere reis kan door het bevoegd gezag (al dan niet op advies van de reisagent ingeval van reizen van, via of naar het departement) worden voorgesteld aan de medewerker indien dit tot een aanzienlijke financiële besparing leidt. Of hiervan sprake is wordt beoordeeld door het bevoegd gezag. Hierbij moeten de totale reis- en verblijfkosten van de gewone reis worden afgezet tegen de totale reis- en verblijfkosten van het reisalternatief. De besparing dient in beginsel minimaal € 500 te bedragen. Een dergelijke verlenging van de dienstreis behoeft instemming van de betrokken medewerker en leidt tot toekenning van vergoeding van extra logies- en andere verblijfkosten overeenkomstig de van toepassing zijnde regelgeving voor buitenlandse dienstreizen. Gedurende de periode van verlenging dient de medewerker op werkdagen werkzaamheden te verrichten (zoals het uitwerken van rapportages). Hij kan er eventueel voor kiezen verlof op te nemen.

Artikel 13

De in artikel 7 van de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ opgenomen bepalingen inzake verlenging van een buitenlandse dienstreis om privé-redenen zijn ongewijzigd overgenomen in artikel 13 van de voorliggende regeling.

Voorop staat dat een dienstreis of opleidingsreis te allen tijde aantoonbaar uitsluitend wordt ingegeven door zakelijke belangen. Dit wordt vooraf door het bevoegd gezag getoetst. Het verlengen van een dienstreis of opleidingsreis om privé-redenen behoeft altijd voorafgaand de formele goedkeuring van het bevoegd gezag. Dit geldt ook voor een directeur of chef de poste.

De verlenging bedraagt maximaal 72 uur en kan alleen worden verleend voor de plaats van bestemming. En alleen – ter beperking van de administratieve lasten – direct na aankomst op de plaats van bestemming dan wel direct voor vertrek daarvan (een combinatie is niet mogelijk).

Voor het berekenen van de periode van de 72 uur die maximaal in aanmerking komt voor de verlenging van de dienstreis worden door het bevoegd gezag de reistijden voor de heen- en terugreis berekend behorende tot het zakelijke gedeelte van de reis. De verlengingsperiode van maximaal 72 uur wordt vervolgens aan de hand van deze tijden bepaald.

Bijvoorbeeld: iemand reist op maandagochtend om 8.00 uur naar New York, heeft daar dinsdag en woensdag besprekingen en zou donderdagavond om 22.00 uur weer thuis kunnen zijn maar wil na afloop van de besprekingen privé nog wat tijd in New York doorbrengen. De verlenging om privé-redenen kan dan zodanig duren dat men uiterlijk zondagavond 22.00 weer thuis is.

Cumulatie van de 24 uur ter acclimatisering en de verlenging van de 72 uur om privé-redenen voorafgaand aan het zakelijke deel van de reis is niet mogelijk. Immers, wie reeds 24 uur of meer ter plekke aanwezig is – ook al is dat om privé-redenen – kan inmiddels voldoende geacclimatiseerd zijn.

Alle meerkosten die voortvloeien uit een verlenging om privé-redenen van de dienstreis of opleidingsreis zijn voor rekening van de medewerker en worden verrekend via de reisdeclaratie en ingevorderd volgens de gebruikelijke procedure. Een onderdeel van deze meerkosten zijn in ieder geval de mogelijk hogere ticketkosten en de extra premie voor een eventuele reisverzekering die door de dienst moet worden betaald voor het aantal extra reisdagen. Bij het berekenen van de eventuele meerkosten kan de budgethouder zich laten adviseren door de Travelmanager.

Uiteraard is het ook bij verlenging van een dienstreis of opleidingsreis voor privé-doeleinden niet toegestaan cadeaus op basis van frequent flyer programma's te accepteren, zoals gratis tickets, vouchers of vrijetijdsarrangementen. Wel kan gebruik gemaakt worden van eventuele extra faciliteiten op de luchthavens op basis van frequent flyer programma's, zoals gratis toegang tot de luchthavenlounge en extra bagagevrijstelling.

Een recht op een uitkering of vergoeding op basis van bijvoorbeeld het Reisbesluit buitenland en het Besluit uitkeringen ongevallen is slechts van toepassing op een schade die geleden is tijdens het dienstreisgedeelte van de reis (de heen- en terugreis inbegrepen) en niet op het gedeelte van de reis waarmee deze om privé-redenen is verlengd. Op dat gedeelte van de reis is uitsluitend een eventuele door de reisagent aangeboden reisverzekering van toepassing. Indien de medewerker het risico van overlijden of blijvende invaliditeit gedurende het privé-gedeelte van de dienstreis financieel (verder) wenst af te dekken, dient hij hiertoe zelf een verzekering af te sluiten.

Artikel 14

Artikel 14 bepaalt dat de Regeling buitenlandse dienstreizen wordt ingetrokken en dat voorliggende regeling aansluitend in werking treedt. Daarop is één uitzondering gemaakt: voor een verlofreis die vóór 1 september 2012 aanvangt wordt op verzoek van betrokkene een vliegticket in business class verstrekt indien deze tot de datum van inwerkingtreding van deze regeling voor een dergelijke reis voor een vliegticket in business class in aanmerking kwam.

Volgens artikel 4 van de Regeling buitenlandse dienstreizen BZ worden vergoed de redelijkerwijs gemaakte kosten voor bepaalde huisapotheekmiddelen, zoals muggenlotion en talkpoeder. Die kosten komen per datum inwerkingtreding van deze regeling niet meer voor vergoeding in aanmerking. Uiteraard worden de kosten voor bedoelde middelen nog wel vergoed als de zij voor de datum

waarop deze regeling in werking is getreden zijn aangeschaft voor een dienstreis die op dat moment al door de budgethouder was goedgekeurd.

*De Minister van Buitenlandse Zaken,
namens deze:
de Secretaris-Generaal,
E. Kronenburg.*